

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

BANKALAR YASASI

(39/2001 Sayılı Yasa)

Madde 34 (3) Altında Tebliğ

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası, 39/2001 Sayılı Bankalar Yasasının 34(3) Maddesinin kendisine verdiği yetkiyi kullanarak işbu tebliğ ile bankalarda bağımsız denetim yapacak kuruluşlara ilişkin usul ve esasları tespit eder.

Kısa İsim 1- Bu tebliğ, “Bankalarda Bağımsız Denetim Yapacak Kuruluşlara İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ” olarak isimlendirilir.

Amaç ve Kapsam 2- Bu tebliğin amacı, bankaların 39/2001 sayılı Bankalar Yasası’nın 34 (3)’üncü maddesi gereğince, bir sureti Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası’na verilecek olan denetim raporunu hazırlayabilecek ve bunların yayımlanacak bilanço ile kâr ve zarar cetvellerini onaylayabilecek bağımsız denetim kuruluşlarının yetkilendirilmeleri, faaliyetleri ve yetkilerinin kaldırılmasına ilişkin esasları düzenlemektir.

Tesfir 3- Bu tebliğde metin başka türlü gerektirmedikçe;
Bakanlık: Maliye işleriyle görevli Bakanlığı,
Banka: Şirketler Yasası ve Bankalar Yasası altında kurulan bankalar ile yabancı bankaların KKTC’de açılan şubeleri veya başka yasalar altında kurulmuş olsa dahi Bankalar Yasası altında Bankacılık Lisansı alarak faaliyet gösteren kuruluşları,
Merkez Bankası: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankasını,
Kuruluş: Bağımsız Denetim Kuruluşunu, anlatır.

Yetkilendirilecek Kuruluşların ve Ortaklıkların Nitelikleri 4- (1) Kuruluşların,
a) Fasil 116 Kollektif ve Komandit Şirketler ve Ticari Ünvanlar Yasası tahdinde Kollektif şirket şeklinde kurulmuş olması,
b) Ortaklık Sözleşmesinin ilgili mevzuata aykırı olmaması,
(2) Kuruluş ortaklarının,
a) Bakanlıktan halka açık şirketlerde bağımsız denetim yapma yetkisini almış olması,
b) Birden fazla bağımsız denetim kuruluşunda ortaklığının bulunmaması,
c) Bankalarda bağımsız denetim yapma yetkisi iptal edilmiş olan kuruluşlarda ortak sıfatıyla yer almamış olması, şarttır.

Başvuru Sırasında Verilecek Bilgi ve Belgeler 5- Yetki almak için Merkez Bankası’na yapılacak başvuruya;
a) Kollektif şirketin Tescil Belgesi ve Ortaklık Onay Belgesi,
b) Kollektif şirketin kuruluşunu takiben meydana gelen tüm değişikliklerle ilgili Değişiklik Onay Belgesi,
c) Yurtdışında bir bağımsız denetim şirketi ile hukuki bağlantının bulunması

durumunda, ilgili yurtdışı şirket ile yapılan sözleşmelerin yetkili imzalar tarafından tasdikli kopyası,

- d) Ortakların, Bakanlıktan bağımsız denetim yapma yetkisini almış olduğunu gösterir belge,
- e) Ortakların ayrıntılı özgeçmişleri,
- f) Ortakların bu tebliğin 7.nci maddesinde belirtilen iş tecrübelerinin tevsikini sağlayan belgeler, eklenir.

**Yetkilen-
dirme**

6- Bu Tebliğin 4.üncü maddesinde belirtilen koşulları taşıyan ve 5. inci maddesinde belirtilen belgeleri tamamlayan kuruluşlardan, Merkez Bankası'na,, yapılacak değerlendirmeler sonucunda durumu uygun bulunanlara bankalarda bağımsız denetim yapma yetkisi verilir.

Bankalarda bağımsız denetim yapma yetkisi alan kuruluşların listesi Merkez Bankası tarafından bankalara duyurulur. Kuruluşlar, ortakları ile ortaklık sözleşmesinde meydana gelen değişiklikleri, bir ay içinde Merkez Bankasına bildirmekle yükümlüdürler.

**Faaliyet
Esasları**

7- Bankalardaki çalışmaların, bizzat kuruluşların, fiilen denetim işlerinde en az 5 yıl çalışmış ortaklarından birinin başkanlığında, kuruluşda istihdam edilen ve muhasebe veya maliye veya işletme konularında bir yüksek öğretim kurumundan mezun olan kişiler tarafından yapılması gereklidir. Bankaların bilançoları, kâr ve zarar cetvelleri ile denetim raporlarının çalışmalarına başkanlık eden ortak tarafından isim ve ünvan belirtilmek ve mühür kullanılmak suretiyle imzalanması ve onaylanması şarttır.

Bankaların yıllık bilançoları ile kâr ve zarar cetvellerinin onaylanması ve denetim raporu düzenlenmesi aynı bağımsız denetim kuruluşunca yapılır. Kuruluşlar bu Tebliğin 11. inci maddesi çerçevesinde hazırlayacakları denetim raporlarını yıl sonunu takip eden dört ay içinde tamamlamak ve birer nüshasını, Merkez Bankasına ve ilgili bankaya vermek zorundadır.

**Bankaların
Yükümlü-
lükleri**

8- Bankalar, her yılın Kasım ayı sonuna kadar o yıl için denetim yaptıracakları kuruluşun adını Merkez Bankasına bildirir.

Bankalar, bir örneği Merkez Bankasına tevdi edilen raporda yer alan, onaylanmış bilançoları ile kâr ve zarar cetvellerini 39/2001 sayılı Bankalar Yasasının 32'nci maddesine göre yayımlamak zorundadır.

Bankalar sözleşme süresi içinde denetim yaptırdıkları kuruluşu değiştirmek istediklerinde, durumu gerekçesiyle birlikte Merkez Bankasına bildirmek ve onayını almak zorundadırlar.

**Bankalarla
Kuruluş-
ların
İlişkileri**

9- Kuruluşlar ve bu kuruluşlarda her ne ad altında olursa olsun görev yapanlar ile ortakları, denetledikleri bankalarda yönetim ve danışmanlık işleriyle iştigal edemez ve bu bankalarla doğrudan ve dolaylı nakdi ve gayrimakdi kredi ilişkisine giremezler. Bu kişiler, denetledikleri bankaların defterlerini tutamaz, bilanço ile kâr ve zarar tablolarını düzenleyemezler.

**Yetkinin
İptali**

10-(1) Bu Tebliğin hükümlerine aykırı hareket ettikleri tespit edilen kuruluşlara Merkez Bankasınca uygun bir süre verilerek aykırılıkların giderilmesi istenebilir. Aşağıdaki koşulların bir veya birkaçının varlığı halinde Merkez Bankası, kuruluşun bankalarda denetim yapma yetkisini geçici veya süresiz olarak iptal edebilir.

- a) Verilen süre içinde aykırılıkların giderilmemesi.
- b) Bankanın gerçek durumunu yansıtmayan rapor düzenlenmesi.
- c) Merkez Bankası'na uyarı konusu yapılan hususların tekrar edilmesi.
- d) İki hesap döneminden daha uzun bir süre bankalarda bağımsız denetim yapılmaması.

(2) Kuruluşun ortaklık yapısı ile ortaklık sözleşmesinde meydana gelen değişikliklerin bu Tebliğin 4.üncü maddesinde belirtilen şartların bir ya da birkaçının sağlanamaması sonucunu doğurması halinde kuruluşun denetim yetkisi iptal edilir. Bu husus Merkez Bankası'na bankalara duyurulur.

(3) Yetkileri sürekli veya geçici olarak iptal edilen kuruluşların ünvanları yetki iptali gerekçesi ile birlikte bankalara ve Bakanlığa, Merkez Bankası'na iletilir.

Denetim Raporlarına İlişkin Esaslar

11- Kuruluşlar tarafından hazırlanacak denetim raporları vergi mevzuatına göre çıkarılan Tebliğ ve ilgili diğer mevzuatta yer alan denetimle ilgili çalışma usûl ve esasları dikkate alınmak suretiyle aşağıdaki esaslara göre düzenlenir.

- a) Kuruluşlar, Merkez Bankası'na gönderilen denetim raporlarında açıkladıkları görüşlerden başka görüşleri içeren denetim raporları düzenleyemezler.
- b) Denetim raporunun ilk bölümünde, denetçi görüşleri raporun ilgili bölümlerine atıfta bulunulmak suretiyle özet halinde yer alır.
- c) Denetim raporunda, incelenen dönemden önceki yıla ait veriler cari yılın verileri ile karşılaştırmalı olarak gösterilir.
- d) (f) veya (g) fıkralarında belirtilen muhasebe standartlarına uymayan işlemlerin bankanın mali tabloları üzerindeki etkisi açıkça belirtilir.
- e) Muhasebe politikalarındaki bir önceki yıla göre değişiklik yapılmış ise değişiklik ile birlikte bu değişikliğin bankanın mali tabloları üzerindeki etkisi belirtilir.
- f) Denetim raporunun ekinde bilanço ile kâr ve zarar cetvelleri yer alır. Kuruluşlarca, bankaların bilançoları ile kâr ve zarar cetvellerinin anılan Yasanın 29(3)'üncü maddesi hükmüne dayanılarak belirlenen tek düzen hesap planı, tek tip bilanço, kâr ve zarar cetveli ve dipnotları ile bunların uygulanmasına ilişkin izahname ile muhasebe ve değerlendirme esaslarına, aynı Yasanın 29 (1), (2) ve (4) fıkraları ile 30 ve 33'üncü madde hükümlerine uygunluğu bu tebliğ ekinde yer alan örneklerle uygun olarak olumlu, olumsuz, şartlı veya çekimser görüş belirtilmek suretiyle onaylanır.
- g) Merkez Bankası veya banka tarafından talep edilmesi halinde kuruluş, uluslararası muhasebe standartlarına veya yabancı bir ülkenin muhasebe standartlarına uygunluk denetimi yapabilir. Bu durumda, denetimin hangi standartta uygun olarak gerçekleştirildiği belirtilmek suretiyle ayrı bir rapor düzenlenir.

Denetim Raporlarının İçeriği **12-** Kuruluş tarafından bu Tebliğin 11. inci maddesinde belirlenen esaslar çerçevesinde hazırlanacak rapor aşağıda belirtilen bölümleri içerir;

- (A) Banka hakkında genel bilgiler:
 - a) Bankanın hukuki yapısı,
 - b) Sermaye yapısı, %10 ve üzeri hisse oranına sahip olan hissedarlar, bunların payları ve varsa bu hususlarda yıl içindeki değişiklikler,
 - c) Yönetim organları, üst düzey yöneticiler ile denetçiler ve varsa bunlarda meydana gelen değişiklikler,
 - d) Banka yöneticileri ile denetçilerinin nitelikleri,
 - e) Denetlenen bilanço döneminden sonra bankanın durumunu etkileyebilecek önemli değişiklik ve gelişmelere de yer verilmek suretiyle bankanın faaliyetleri ile faaliyet sonuçlarını içeren özet bilgi,
 - f) Bankanın iç kontrol sisteminin güvenilirliğine dair banka yönetiminin beyanı ve denetim

sonucu bu konuda oluşan görüş.

(B) Bu Tebliğin 11. inci maddesinin (f) bendinde belirlenen veya anılan maddenin (g) bendine istinaden talep edilecek raporun dayandığı muhasebe standartları çerçevesinde ana ve önemli alt hesapların herbiri ayrı ayrı belirtilmek ve detaylı bir şekilde incelenmek suretiyle ulaşılan banka hesaplarının sözkonusu standartlara uygunluğuna ilişkin görüş.

Ek İnceleme 13- Merkez Bankası, 12.'inci maddede içeriği belirlenen raporlarla ilgili olarak, rapor tespitleri bakımından gerekli görülmesi halinde, aynı madde çerçevesinde aynı veya farklı bir kuruluştan, ek inceleme yapılmasını ve ek rapor tanzim edilmesini isteyebilir. Bu durumda, masraflar denetlenen banka tarafından karşılanır.

Bilgi ve Belge Verme 14- Bankalar, denetleme sırasında kuruluşlarca gerekli görülen belgeleri bu kuruluşa vermekle yükümlüdür. Aksi takdirde, durum kuruluş tarafından Merkez Bankasına bildirilir.

Olağanüstü Durumlar- da Bildirme 15- Kuruluş, denetleme sırasında bankanın kayıt dışında bıraktığı veya usulüne uygun olarak muhasebeleştirmediği veya benzeri hususların bankanın durumunu önemli bir şekilde etkileyeceğini tespit ettiği takdirde, raporun tamamlanmasını beklemeksizin, durumu derhal Merkez Bankasına bildirmekle yükümlüdür.

Gizlilik 16- Kuruluşlar ve bunların ortakları ve mensupları görevleri sırasında elde ettikleri bilgileri, Merkez Bankası dışında hiçbir yere veremez ve açıklayamazlar ve herhangi bir surette doğrudan veya dolaylı olarak kendi çıkarları için kullanamazlar.

Kuruluş- larla Toplantı 17- Merkez Bankası, kuruluşlarla, düzenlemiş oldukları denetim raporları ile ilgili yılda en az bir defa toplantı yapar.

Yürürlüğe Giriş 18- Bu Tebliğ Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

EK: 1

.....Bankası Ltd.'in 31/12/20.. tarihi itibarıyla düzenlenmiş bilançosu (1/1/20.. – 31/12/20.. dönemine ait kâr ve zarar tablosu) 39/2001 sayılı Bankalar Yasasının 34(3)'üncü maddesi hükümlerine göre incelenmiş ve anılan Yasanın 29(3)'üncü maddesi hükmüne dayanılarak belirlenen tek düzen hesap planı, tek tip bilanço ve kâr ve zarar cetveli ve dipnotları ile bunların uygulanmasına ilişkin izahname ile muhasebe ve değerlendirme esaslarına, aynı Yasanın 30'uncu maddesi hükmüne ve banka kayıtlarına uygun bulunmuştur.

Sorumlu Ortak

İmza

Mühür

Ad, Soyad

Bağımsız Denetim Kuruluşu

İmza

İmza

Ad, Soyad
Unvan

Ad, Soyad
Unvan

EK: 2

.....Bankası Ltd.'in 31/12/20.. tarihi itibariyle düzenlenmiş bilançosu
(1/1/20.. – 31/12/20.. dönemine ait kâr ve zarar tablosu) 39/2001 sayılı Bankalar Yasasının
34(3)'üncü maddesi hükümlerine göre incelenmiş;

..... hususları
dışındaki uygulamalar anılan Yasanın 29(3)'üncü maddesi hükmüne dayanılarak belirlenen
tek düzen hesap planı, tek tip bilanço ve kâr ve zarar cetveli ve dipnotları ile bunların
uygulanmasına ilişkin izahname ile muhasebe ve değerlendirme esaslarına ve aynı Yasanın
30'uncu maddesi hükmüne ve banka kayıtlarına uygun bulunmuştur.

Sorumlu Ortak
İmza
Mühür
Ad, Soyad

Bağımsız Denetim Kuruluşu
İmza
Ad, Soyad
Unvan

İmza
Ad, Soyad
Unvan

EK: 3

.....Bankası Ltd.'in 31/12/20.. tarihi itibariyle düzenlenmiş bilançosu
(1/1/20.. – 31/12/20.. dönemine ait kâr ve zarar tablosu) * (banka kayıtlarına uygun olmakla
birlikte banka kayıtları) 39/2001 sayılı Bankalar Yasasının 34(3)'üncü maddesi hükümlerine
göre incelenmiş ve anılan Yasanın 29(3)'üncü maddesi hükmüne dayanılarak belirlenen tek
düzen hesap planı, tek tip bilanço ve kâr ve zarar cetveli ve dipnotları ile bunların
uygulanmasına ilişkin izahname ile muhasebe ve değerlendirme esaslarına ve aynı Yasanın
30'uncu maddesi hükmüne *(ve banka kayıtlarına) uygun bulunmamıştır.

Sorumlu Ortak
İmza
Mühür
Ad, Soyad

Bağımsız Denetim Kuruluşu
İmza
Ad, Soyad
Unvan

İmza
Ad, Soyad
Unvan

* Bankanın durumuna göre parantez içindeki ifadelerden birine yer verilir

EK: 4

..... Bankası Ltd.'in 31/12/20.. tarihi itibariyle düzenlenmiş bilançosu
(1/1/20.. – 31/12/20.. dönemine ait kâr ve zarar tablosu) 39/2001 sayılı Bankalar

Yasasının 29(3), 29(4), 30, 32, 33 ve 34(3)'üncü maddesi hükümlerine göre incelenmiş ve üzerinde görüş oluşturulamamıştır.

Sorumlu Ortak

İmza

Mühür

Ad, Soyad

Bağımsız Denetim Kuruluşu

İmza

Ad, Soyad

Unvan

İmza

Ad, Soyad

Unvan